

12.01.2006.

Vol.3 , Broj 1.

**Ministarstvo poljoprivrede ,
šumarstva i vodoprivrede
Republike Srbije**

**Izveštaj pripremio : Institut
za primenu nauke u poljo-
privredi**

Email:
office@stips.minpolj.sr.gov.yu

telefon:
011-
3616283

1

www.stips.minpolj.sr.gov.yu

ŽIVA STOKA

Govedarstvo: Nedeljni pregled		1
Cena prasadi u C.Srbiji u porastu		2
Preferencijali za izvoz junetine u EU		2
Cene žive stoke na stočnim pijacama		4
Cene stoke u EU		3
Ekonomska opravdanost uzgoja koza		5

**Prosečna ponuda i tražnja teladi SM rase do 160 kg,
nastavljen trend slabe ponude priplodnih goveda**

Ponuda kao i tražnja teladi HF rase bila je slaba.

Dominirao iznos od 200 din/kg. Cene su se kretale u sledećem intervalu: minimalna je zabeležena u Novom Sadu 180 dinara, a maksimalna na stočnim pijacama u i Kragujevcu 230 din/kg.

Nastavljen je trend dobre ponude i tražnje teladi do 160 kg SM rase. Dominirala je cena od 250 din/kg. Minimalna cena u protekloj nedelji postignuta je na stočnoj pijaci u Pirotu (200 din/kg), a maksimalna kao i predhodnih nekoliko nedelja na pijaci u Sremskoj Mitrovici (300 din/kg).

Ponuda i tražnja junadi HF rase težine do 300 kg je protekle sedmice nešto slabija u odnosu na predhodnu. Prodaju smo zabeležili na stočnim pijacama u Kragujevcu i Sremskoj Mitrovici po ceni od 130 din/kg.

Cena junadi SM rase težine do 300 kg je je varirala od 135 do 160 dinara po kilogramu, ali je i protekle sedmice dominirao iznos od 135 din/kg. Prodaja je evidentirana na šest stočnih pijaca uz blagi pad ponude i tražnje.

Junad preko 480 kg se prodavala na osam stočnih pijaca a cena je varirala od minimalnih 120 dinara u Pirotu do

maksimalnih 140 din/kg postignutih Sremskoj Mitrovici. Dominirao je iznos od 130 din/kg.

Nastavlja se trend slabe ponude priplodnih goveda i u prvoj nedelji 2006 godine. Nije zabeležena ponuda priplodnih junica, a priplodne krave HF i SM rase su se prodavale na stočnoj pijaci u Sremskoj Mitrovici po ceni od 150 din/kg.

Prodaja krava za klanje HF rase zabeležena je na tri pijace pijace žive stoke. U Sremskoj Mitrovici i Zrenjaninu koštale su 80 din/kg, a u Kragujevcu čak 110 din/kg.

Nastavljen je trend slabe tražnja za ovom kategorijom goveda. U kategoriji krava za klanje SM rasebeležimo prosečnu ponudu I tražnju a provdavanje su na sedam stočnih pijaca. Cene su se kretale u intervalu od 80 dinara u Pirotu do 115 dinara u Sremskoj Mitrovici.

Dominantna cena je iznosila 90 din/kg (pijace u Kragujevcu, Loznici i Nišu) što ukazuje na blagi pad u iznosu od 10 din/kg.

CENA PRASADI NA PIJACAMA C.SRBBIJE U BLAGOM PORASTU

Ponuda svinja u protekloj nedelji (02.-08.01.06.) bila je prosečna, cena prasadi na pijacama u C.Srbiji u blagom porastu, a tovljenika stagnira.

U protekloj nedelji cena prasad do 15 kg kretala se od 170 din/kg u Kragujevacu do 250 din/kg u S.Mitrovici. U odnosu na predhodnu nedelju na stočnim pijacama u C.Srbiji zabeležen je dalji rast cene prasadi za 10 do 20 din/kg. Na pijacama u Vojvodini zabeležen je pad cene prasadi za 10 din/kg u N.Sadu, dok je u Zrenjaninu zabeležen porast cene prasadi za 20 din/kg. Dominantna cena prasadi do 15 kg u protekloj nedelji bila je 190 din/kg.

Prasad do 25 kg u protekloj nedelji prodavana su od 150 din/kg u Kraljevu i Požarevcu do 200 din/kg u S.Mitrovici. Porast cene prasadi za 10 din/kg zabeležen je na svim pijacama u C.Srbiji, a na pijacama u Vojvodini do znatne promene

cene prasadi došlo je na pijaci u Subotici, sa 200 din/kg u predhodnoj nedelji na 175 din/kg u protekloj nedelji. Dominantna cena prasadi do 25 kg u protekloj nedelji bila je 180 din/kg, s tim što je na pijacama u C.Srbiji u proseku za oko 20 din/kg niža nego na pijacama u Vojvodini.

Cena tovljenika od 80 – 130 kg stagnira i kreće se od 105 din/kg u Subotici do 130 din/kg u Vranju. Na pijaci u Subotici u protekloj nedelji zabeležen je pad cene tovljenika za 10 din/kg. U protekloj nedelji dominantna cena tovljenika 80-130 kg bila je 110 din/kg.

Na stočnim pijacama u Srbiji cena tovljenika preko 130 kg kreće se od 85 din/kg u Požarevacu do 120 din/kg u Nišu i Vranju. Dominantna cena tovljenika preko 130 kg je 100 din/kg.

Cena krmača za klanje preko 130 kg i dalje stagnira i kreće se od 85 – 100 din/kg. Dominantna cena krmača za klanje preko 130 kg je 90 din/kg.

Kako ispuniti preferencijalne pogodnosti za izvoz junećeg mesa u Evropsku Uniju?

Ako se poslužimo statistikom o stočarskoj proizvodnji u Srbiji od 1988. do 2004. godine videćemo da u tom periodu permanentno opada broj grla po stopi od dva do tri posto godišnje. Srbija 1985. godine izvezla blizu 20.000 tona goveđeg i junećeg mesa za oko 35 miliona dolara.

Srbija i Crna Gora imaju preferencijalne pogodnosti u izvozu junećeg mesa u Evropsku Uniju. Radi se o količini od 10.000 tona junećeg mesa, za koje su najviše zainteresovane Italija i Grčka. Međutim, naš agrar ovu pogodnost ne može da iskoristi zbog skromne proizvodnje. 2004. godine izvezeno je 1.793 tone za 6,7 miliona dolara, a do kraja osmog meseca 2005. godine izvoz je bio 1.316 tona za 5,8 miliona dolara. Prisetimo se samo da je Srbija 1985. godine izvezla blizu 20.000 tona goveđeg i junećeg mesa za oko 35 miliona dolara.

Ako se poslužimo statistikom o stočarskoj proizvodnji u Srbiji od 1988. do 2004. godine videćemo da u tom periodu permanentno opada broj grla po stopi od dva do tri posto godišnje. Tako je broj goveda za 38 posto manji u 2004. nego 15 godina ranije, a broj junadi prepolovljen. Govedarska proizvodnja u Srbiji učestvuje sa 40 posto u ukupnom stočarstvu, a u ukupnoj proizvodnji mesa sa 22 do 25 posto, dok u svetskim okvirima broj domaćih grla je svega 0,2 posto, a u Evropi skromnih 1,6 posto.

Koji su razlozi za to?

Pre svega, to su: nedostatak dugoročne, dosledne i definisane izvozne politike u poljoprivredi i prehrambenoj industriji; veoma nepovoljan materijalni položaj primarne poljoprivredne proizvodnje; niska produktivnost; nedostatak obrtnih sredstava; disparitet cena; nedovoljno brzo usaglašavanje standarda kvaliteta s međunarodnim standardima;

Nastavak na strani 5.

www.stips.minpolj.sr.gov.yu Strana 3

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																								Datum			
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽISTU ZEMLJE ČLANICE																								od : 26.12.05			
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																								do : 01.01.06			
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																											
(EURO/100kg PC/DWI)		BE	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednje	
	Junad U2	295,84	270,99	313,01	323,15		393,50	351,60	337,00	281,25	379,04				327,00			312,87	316,03	235,28	344,50	284,12	261,44		291,05	279,28	353,55	2,68	
	Junad U3	271,90	271,02	311,67	320,18		390,50	344,60	323,00	283,52	352,59				313,80			307,53	316,63	238,40	348,80	284,90	257,98		289,46	281,62	329,98	3,52	
	Junad R2	265,02	259,73	296,25	315,96		373,97	358,60	316,00	277,30	332,72				305,90			275,49	308,21	227,53	341,30	284,56	251,18	290,28	261,58	270,28	315,97	3,00	
	Junad R3	246,29	265,74	296,25	310,91		369,24	321,30	310,00	279,92	314,53				294,00			344,75	276,41	310,72	332,24	343,80	284,86	252,67	295,78	262,00	273,87	304,10	2,53
	Junad O2	237,66	242,64	261,13	281,80	177,87	347,01	287,60	283,00	271,08	287,89	324,32	165,81	207,55	265,00	246,02	344,75	248,51	289,23	229,24	322,70	280,78	253,46	251,14	241,54	249,81	284,30	0,74	
	Junad O3	221,74	237,70	253,49	286,63		336,36	315,60	278,00	269,62	287,88	324,32	175,23	217,75	259,70	248,09	344,75	252,30	296,00	231,75	320,20	279,74	252,26	259,24	248,00	253,53	277,67	3,82	
	Junad	267,14	261,76	265,64	305,97	177,87	363,94	333,74	312,89	278,64	350,88	324,32	169,73	209,75	314,03	246,68	344,75	271,22	311,99	230,89	337,50	284,17	253,66	255,83	253,33	265,07	312,02	2,81	
	Bikovi R3	247,37			283,22				241,00	252,05								284,01	226,64		279,46				241,75		253,46	3,06	
	Bikovi	247,37			283,22				241,00	252,05								284,01	226,64		279,46				241,75		253,46	3,06	
	Goveda U2								340,00	279,71								309,90								292,63	304,64	-0,52	
	Goveda U3								340,00	281,34								309,64								293,65	312,09	0,76	
	Goveda U4								319,00	280,71								292,00								293,07	289,99	2,09	
	Goveda R3				286,26				313,00	277,25				323,40			302,11								242,81	286,29	290,92	2,81	
	Goveda R4								297,00	278,10				240,10			278,86								241,11	287,07	282,98	3,62	
	Goveda O3		204,44	276,01	262,97				253,00	270,92															244,72	268,94	263,69	2,74	
	Goveda O4								248,00	271,74															237,72	272,81	279,42	3,12	
	Goveda	204,44	276,01	267,74					289,34	275,20				290,04			302,89								243,63	281,09	279,42	2,96	
	Krave R2	235,03							303,00	218,72							208,48				183,00		176,33			181,30	243,72	1,32	
	Krave R3	224,25	192,35	246,52	235,56				186,40	307,00	236,77	210,12			281,90	175,18			227,91	220,38	175,10	192,80	151,27	171,56		230,83	188,32	253,66	1,43
	Krave R4	185,97	242,63	238,03					225,20	291,00	238,08				174,97			230,48	220,85	176,71				171,44		210,89	182,94	225,26	1,27
	Krave O2	205,79	172,29	201,21	206,39	146,68	165,73	145,60	236,00	212,31	187,00			125,03	151,31	237,30	182,23	203,80	190,12	161,03	155,70	140,04	157,97	195,64	214,07	176,00	194,69	3,69	
	Krave O3	198,54	172,19	213,28	216,67	143,03	167,53	165,60	241,00	225,40	201,32			128,20	153,01	233,00	177,51	215,54	196,66	173,81	147,10	127,14	155,28	179,13	222,24	178,76	214,58	3,55	
	Krave O4	191,31	179,85	216,36	221,95	139,14	153,00	126,50	233,00	228,29				128,64	158,14	178,39		220,10	199,64	183,34				150,19	167,43	209,51	175,70	0,47	
	Krave P2	151,57	140,73	149,60	157,43	132,81	130,00	123,90	191,00	195,81	154,00	204,01	129,78	141,66	215,60	164,06		184,23	171,69	150,38	148,70	107,99	126,60	157,15	181,10	165,15	165,15	4,91	
	Krave P3	143,01	147,01	179,63	177,05	129,81	89,00	114,10	217,00	215,31	169,00	204,01	131,98	144,88	179,50	166,89		198,25	177,17	160,22				146,88	156,22	197,96	151,83	187,11	2,78
	Krave	194,45	178,32	184,65	209,49	137,58	151,83	152,47	246,96	220,24	175,02	204,01	127,73	146,31	243,45	172,37	208,48	211,47	203,16	172,34	150,57	139,72	161,10	161,59	204,66	171,02	206,75	2,87	
	Junice U2	318,00			293,07				355,20	374,00	278,58	393,81			325,40		308,18		294,79		346,40		191,06			295,01	365,13	0,33	
	Junice U3	300,00	212,97	324,40	288,87				341,20	370,00	282,32	392,54			311,70				290,66	204,84					296,46	294,41	348,89	5,07	
	Junice R2	254,50	208,62	260,86	286,80				315,60	319,00	273,80	377,57			145,04				264,39	192,52	344,40		178,52			252,77	281,62	317,07	-3,39
	Junice R3	242,00	203,65	288,55	278,71				360,90	323,90	320,00	275,67	377,41		192,54	302,30	174,79		273,15	197,03		250,55			266,35	285,63	298,11	-0,20	
	Junice R4								278,00	299,00	276,21			186,83				254,88	199,41		233,65	191,18			243,87	285,60	276,77	1,37	
	Junice O2	187,42	238,08	209,52	185,79	352,00	300,50	236,00	270,52	232,00			137,40	166,81	243,40	186,86		239,47	194,39	321,90	328,25	175,36	224,41	215,77	262,46	234,55	-0,58		
	Junice O3	186,55	250,54	222,01		320,74	302,10	251,00	271,56	230,10	258,07	156,42	177,50	221,00	191,48			229,24	194,01			236,33	179,15	230,74	236,13	271,14	238,24	2,06	
	Junice O4	186,14	244,64	224,91	179,27				251,00	245,00	271,30			191,14				220,51	197,21			216,40	180,59	208,77	230,19	274,95	262,06	2,77	
	Junice	282,22	200,65	265,69	256,23	185,31	344,11	331,32	327,02	274,02	375,98			147,05	173,42	289,67	187,12	308,18	271,37	196,39	341,16	245,08	180,96	223,42	239,92	280,03	296,37	1,17	
	Polukite	223,09	219,65	231,49	260,45	160,81	327,56	306,08	276,97	264,57	325,97	254,63	149,30	184,00	280,02	192,04	288,58	218,69	269,05	200,87	300,30	236,83	190,23	218,21	232,52	269,82	271,81	2,52	
	Promena poslednje nedelje	1,20	-0,28	1,50	6,66	0,39	-0,51	1,40	2,31	8,28	-2,59		6,17	-0,72	-5,06	0,59		2,65	6,61	0,77	8,57	-4,46	1,43	5,99	1,98	-0,67	2,52		

Kako ispuniti preferencijalne pogodnosti za izvoz junećeg mesa u Evropsku Uniju?

(nastavak sa str 2)

nizak nivo podsticanja izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda; veliki broj neefikasnih izvoznika; odsustvo dosledne zaštitne politike; oscilacije u kvalitetu izvoznih proizvoda i nepoznavanje propisa i sistema kontrole, posledice dugogodišnjih ekonomskih sankcija, gubitak pojedinih značajnih tržišta i naravno, visoki nivo protekcionizma na svetskom tržištu i nedovoljna konkurentnost domaćih proizvoda na tom tržištu.

Do zadatog cilja se može doći: pove-

ćanjem obima i prilagođavanjem strukture poljoprivredne proizvodnje (zadovoljnje domaćih potreba, rezerve i rast izvoza), podizanjem tehničko-tehnološkog nivoa proizvodnje, uravnoteženjem agrarnog, ruralnog i regionalnog razvoja, stabilnošću tržišta poljoprivredno prehrambenih proizvoda, povećanjem konkurentnosti izvoza, institucionalnim i materijalnim osposobljavanjem poljoprivrede za uključivanje Srbije u regionalne, evropske i druge međunarodne integracione procese, kao i drugim merama.

Ipak, domaći analitičari procenjuju da se u narednoj deceniji proizvodnja goveđeg mesa može povećati na oko 165 hiljada tona, za šta treba utoviti oko 660 hiljada grla. U prvoj fazi, u trajanju od tri godine, trebalo bi se da dostigne cilj i proizvede 10.000 tona mesa.

Izvor: Poljoprivreda.info i Research.net

Ekonomska opravdanost uzgoja koza

Proizvodnjom i njegovom direktnom prodajom (mlekarama) ili preradom u pojedine proizvode (u sir koji je tražen na tržištu), odgajivači mogu ostvariti značajna sredstva. Ako se u obzir uzme i mogućnost prodaje jaradi (s obzirom da je plodnost ove koze u proseku 1,8 jaradi po kozi), onda se i putem njihove prodaje, bilo kao jarad do 3 meseci uzrasta ili kao priplodni materijal, može ostvariti ekonomičnost ove proizvodnje. Dobit od zasnivanja kozarske proizvodnje, u većoj meri može se povećati poboljšanjem rasnog sastava koza (mogućnost nabavke alpino koza), proširenjem farme kao i boljom organizacijom proizvodnje.

Ekonomičnost neke proizvodnje, pa i zasnivanje kozarske proizvodnje, u mnogome zavisi od mnogobrojnih faktora i problema sa kojima je zainteresovano domaćinstvo suočeno pri njenom zasnivanju. To se pre svega odnosi na određivanje veličine stada, izgradnju objekata ali i adaptaciju već postojećih, zatim izbora i sistema gajenja koza, smeru proizvodnje (mleko-meso ili drugi), kao i mogućnosti plasmana i prodaje kozjih

proizvoda (mleko, sir, jarad, koža, stajnjak i dr).

Najznačajniji uslov pri opredeljenju nekog domaćinstva za gajenje koza, jeste mogućnost obezbeđenja hrane u toku cele proizvodne godine. Na osnovu ovoga određuje se i broj koza koje će se odgajati. Ukoliko domaćinstvo može da za potrebe ishrane koza obezbedi dovoljnu količinu kabaste hrane sa sopstvenih površina zemljišta (naročito za zimski period), to u mnogome utiče na rentabilnost ove proizvodnje. Pogotovu, ukoliko budući odgajivač poseduje i zemljište za proizvodnju žitarica, za koncentrovanu hranu.

U slučaju da domaćinstvo ne poseduje zemljište za zasnivanje takve proizvodnje, onda je prinudeno da ih po višim cenama nabavlja na tržištu, što u mnogome poskupljuje ovu proizvodnju. U toku letnjeg perioda ishrane, treba voditi računa tj. planirati (u zavisnosti od sistema gajenja) mogućnost ispaše koza na okolnim terenima (štalsko-pašni sistem uzgoja).

Nastavak u sledećem broju

Dr Nurgin Memiši, Frida Bauman dipl. ing.

Izvor: Poslovni magazin "Eurofarmer"